

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060301

DOM
2020-06-16
Stockholm

Mål nr
M 7042-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-06-21 i mål M 7120-17,
se bilaga A

PARTER

Klagande

1. LL

2. ML

Motparter

1. BD

Ombud: 1. EM

2. GL

3. LA

Adress för 1 och 2: Svensk Ekologikonsult AB

2. Länsstyrelsen i Stockholms län

SAKEN

Tillstånd till anläggning för deponering av inert avfall och
återvinningsverksamhet m.m. på XX Norrtälje kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööver-
domstolen Länsstyrelsens i Stockholms län beslut 2017-10-23 i ärende nr 5511-29679-
2015, samt avslår ansökan om tillstånd.

Dok.Id 1568456

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

LL och **ML**, ägare till fastigheten YY, har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska avslå ansökan om tillstånd.

BD, som äger fastigheten XX där anläggningen ligger, har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom. Han har dock medgett att ett kontrollprogram ska ges in till tillsynsmyndigheten en månad efter det att tillståndet tas i anspråk. Han har vidare förtydligat att ansökan omfattar även den verksamhet som ska bedrivas inom verksamhetsområdet på det område som i kartbilagan till miljöprövningsdelegationens beslut kallas ”yta för återvinning”. När det gäller vilka kategorier av avfall som ska tas emot och mellanlagras på den ytan enligt villkor 12 i tillståndet har han förtydligat sin ansökan och begränsat mellanlagring och återvinning till följande avfallskoder inom huvudkategori 17 i bilaga 4 till avfallsförordningen (2011:927):

Avfallskod	Materialslag
17 01 01	Betong
17 01 02	Tegel
17 02 01	Trä
17 03 02	Asfalt utan stenkolstjära
17 05 04	Jord och sten

Länsstyrelsen i Stockholms län har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom. Länsstyrelsen har föreslagit att villkor 19 i tillståndet ska ha följande lydelse:

”19. Ett kontrollprogram avseende verksamhetens omgivningspåverkan ska inges till tillsynsmyndigheten två månader innan tillståndet tas i anspråk”

UTREDNINGEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

LL och **ML** har till stöd för sin talan anfört detsamma som i tidigare instanser och sammanfattningsvis haft invändningar mot påverkan på vattenkvaliteten, störningar av de tunga transportererna till och från anläggningen, buller från bl.a. krossnings- och flisningsmaskiner och nedskräpning och otillåten tippning i omgivningarna från återvinningsverksamheten. De har också framhållit att betydligt fler transporter skett än vad som har varit tillåtet.

BD har till stöd för sin inställning anfört i huvudsak detsamma som i tidigare instanser och tillagt sammanfattningsvis följande:

Gällande bullervallen som kommer att anläggas längs med verksamhetens östra kant beskrivs den i bullerutredningen samt karta K-2 (verksamhetskarta). Bullervallen kommer vara 250 m lång och 10 m hög. På sidan in mot deponin planeras en släntning om ca 1:1 för att maximera den bullerreducerande effekten. På utsidan av vallen mot öster planeras den slutliga släntlutningen anläggas redan från början, varför den anläggs med släntlutning 1:3. Sammantaget innebär detta att vallen kommer att byggas med totalt 50 000 m³ inerta deponimassor, av samma slag som avses inom deponin. Då bullervallen utgör deponietapp 1 kommer dess uppförande att påbörjas så snart som deponering påbörjats. Baserat på tidigare tillgång på deponimassor bedöms bullervallen vara färdigställd inom 1 år från det att deponering påbörjats.

En kompletterande bullerberäkning har genomförts av Akustiklaget AB gällande buller längs transportvägen från verksamheten. I denna beräkning konstateras att de ekvivalenta ljudnivåerna (vid bostadshus) kan komma att öka med mellan 1–4 dBA, för de mest utsatta husen längs väg 990. Beräknade ekvivalenta ljudnivåer kommer dock inte att överstiga Naturvårdsverkets praxis för åtgärder i befintlig miljö. De maximala ljudnivåerna från tung trafik vid fasad mot väg 990 beräknas som högst till 85 dB. Antalet passager ökar från 50 till 190 stycken per dygn enligt den kompletterande bullerberäkningen. De maximala nivåerna inomhus riskerar att överskrida 45 dB. Detta medför att verksamheten inte bör bedrivas nattetid. Dessutom

kan det bli nödvändigt att skärma uteplatser vid vissa hus, för att reducera olägenhet från passager av tunga fordon. Sökanden åtar sig att bekosta etablering av bullerskydd vid några av de hus som har uteplatser mot väg 990 om utpekade fastighetsägare så önskar.

Länsstyrelsen har till stöd för sin inställning anfört detsamma som i tidigare instanser och därtill tillagt sammanfattningsvis följande:

Befintlig sedimentationsdamm är underdimensionerad och därmed har tillsynsmyndigheten anmärkningar på dagens vattenhantering. Om ett nytt tillstånd ges kommer vattenhanteringen att förbättras i och med sökandens åtaganden och kraven i tillståndet samt tillsynsmyndighetens ytterligare villkor vid behov.

Klagomål har genom åren riktats från närboende mot den befintliga verksamheten vid Nodstatippen. Det har gällt bl.a. trafik på helger, buller, vattenutsläpp samt krossning och flisning av stubbar och trä vilket inte ingår i befintligt tillstånd. Under 2017 överskreds deponitillståndet med 350 000 ton vilket föranledde tillsynsmyndigheten att förbjuda fortsatt deponering. Under 2018 överskreds tillståndet igen med 100 000 ton. Länsstyrelsen anser att detta kan undvikas i framtiden genom förbättrad egenkontroll från sökandens sida.

Mark- och miljööverdomstolen har inhämtat yttrande från **Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun** som utöver tidigare yttrande i miljöprövningsdelegationen sammanfattningsvis tillagt följande:

Nämnden anser att länsstyrelsen bör ställa krav på att dagvattenanläggningen anläggs omgående och inte efter det att ett nytt tillstånd trätt i kraft eftersom deponiverksamhet alltjämt pågår. Det befintliga diket runt deponin är kulverterat och tar troligen inte emot något lakvatten från deponin. Det finns inget system för att samla upp lakvatten från deponin och därmed sker en diffus spridning av deponins lakvatten. Eftersom lakvattnet inte leds in i något uppsamlade dike går det inte att kontrollera lakvattnets kvalitet. I det tillgängliga underlaget går det inte att bedöma om miljökvalitetsnormerna för vatten i Lommaren med ingående kvalitetsfaktorer kan klaras.

Nämnden har vidare invändningar mot hur regnmängder har beräknats vid bedömning av dimensionering av dammar samt påtalar att det finns oklarheter kring hur renheten i massor för återvinning och deponering ska definieras. Nämnden anser att föroreningar i grundvatten bör utredas vidare och att grundvattennivåer saknas. Vidare behöver grundvattenprovtagning omfatta rör i avrinningsriktningen från deponin.

Nämnden har påtalat att det är tveksamt om utökning av verksamheten är försvarbar med avseende på de tunga transporterna längs väg 990 mellan Rösa och Görla.

Slutligen har nämnden påtalat att överskridanden av tillståndet skett vid ett flertal tillfällen, bl.a. fick sökanden ett föreläggande att begränsa antalet transporter till 10 per dag sedan han redovisat 63 inkommande transporter per dag under 2016. I gällande tillstånd har sökanden angivit att antalet transporter normalt uppgår till 3–5 lastbilar per dag.

Mark- och miljööverdomstolen har hållit sammanträde och syn i målet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Bakgrund

Inom det ansökta området som kallas Nodstatippen har avfall deponerats sedan lång tid tillbaka, i vart fall sedan 1970-talet. För närvarande gäller ett tillstånd från den 8 december 2009 med giltighet fram till och med 2024. Tillståndet medger införsel av totalt 750 000 ton inert avfall samt årlig införsel av maximalt 10 000 ton inerta schaktmassor för sortering och återvinning. Den verksamheten bedrivs av en underentreprenör, Rådmansö Schakt o Transport Aktiebolag. Inom området ”yta för återvinning” bedrivs mellanlagring av annat avfall än farligt avfall enligt anmälan till Norrtälje kommun, bygg- och miljönämndens beslut den 13 augusti 2013. Denna verksamhet bedrivs av en annan underentreprenör, Suez Recycling AB.

Nytt tillstånd söktes 2015 eftersom deponiverksamheten då börjat nå taket för tillståndsgiven mängd och eftersom återvinningsverksamheten uppnått maximal tillåten omfattning och behövde utökas. Miljöprövningsdelegationen beviljade nytt tillstånd den 23 oktober 2017 som omfattar deponering av totalt 4 miljoner ton inert

avfall och införsel av maximalt 500 000 ton avfall, rundved och träflis per år. Tillståndet omfattar också bl.a. den tidigare anmälda C-verksamheten mellanlagring av annat avfall än farligt avfall inom området ”yta för återvinning”. Beslutet överklagades av LL och ML samt ytterligare 17 närboende till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt som avslog överklagandena. LL och ML har nu överklagat mark- och miljödomstolens dom.

Deponins konstruktion och vattenflöden

Deponin är placerad i ett skogsområde på gränsen till öppna marker där jordbruk har bedrivits. Ytvatten från skogen väster om deponin rinner genom området där deponin nu delvis anlagts. Delar av detta vatten leds via ”det södra diket” genom deponiområdet och tillsammans med delar av vattnet från verksamhetsområdet, via sedimentationsdamm vidare till makarna Linds fastighet där det passerar två dammar för kräftor och fisk innan det rinner ut i sjön Lommaren. Av handlingarna framgår att de diken som avvattnar området har varit öppna eller kulverterade i omgångar. Den lösning för hantering av vatten från skogsområdet och från verksamhetsområdet som BD slutligen har redovisat i Mark- och miljööverdomstolen, är att det ska vara öppna diken i norr och söder. Vid Mark- och miljööverdomstolens syn på området var i vart fall det södra diket kulverterat genom deponiområdet. Som framgår av mark- och miljödomstolens dom har kulvertering angetts som lösning där. Öppna diken, som nu redovisas för kommande verksamhet, innebär att lak- och dagvatten från deponin blandas med av deponin opåverkat vatten före avledning till sedimentationsdammar och planerade översilningsytor. Avrinningsområdets totala yta är 73 ha, varav verksamhetsområdet utgör 24 ha. Såvitt framgår av underlaget har vattenhanterings-systemet dock dimensionerats för avrinning från enbart verksamhetsområdet. Därutöver torde denna blandning av vatten opåverkat av deponin och vatten från deponin innebära att analyser som redovisats och villkor som föreskrivits av miljöprövningsdelegationen avser ett utspätt vatten.

Den deponering som pågått under lång tid har resulterat i en deponikropp som för närvarande sträcker sig fram till ”det södra diket”. Om diket ska vara öppet måste deponin utformas som två separata delar. Den slutliga lutningen på dessa delars slänter

ska enligt uppgifter som lämnades vid synen ändras i förhållande till den nuvarande utformningen till att bli långsiktigt stabila slänter. Deponins kanter kommer att släntas med en lutning av 1:3, mot omgivande mark. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att dessa förändringar påverkar förutsättningarna för verksamheten genom att tillgängliga volymer för deponering minskar avsevärt jämfört med ansökt volym.

Sökanden har vidare uppgett att den nu ansökta deponeringen ska ske på underliggande skyddsbarriär som ska byggas upp efter hand. Lakvattnet ska rinna av horisontellt längs den täta ytan och sedan vidare ner i diken och dammar. Lakvatten från deponin ska även efter driftfasen rinna av på den sluttande barriären till diken.

Uppgifter om lakvattnet och grundvattnet

BD har redovisat vissa uppgifter om innehållet i befintligt vatten efter sedimentationsdammar och i grundvatten. Provtagningar på vatten i sedimentationsdamm är redovisade från åren 2013–2015. De visar i vissa fall betydligt högre halter än vad som anges i villkor 15 i miljöprövningsdelegationens beslut vad gäller kväve, fosfor, koppar och nickel. Villkor 15, som avser årsmedelvärden, har i sin tur baserats på riktvärden för dagvatten som Stockholms stad tagit fram. Även provtagning från 2018 redovisas, i tre olika provtagningspunkter, uppströms samt i de två dammarna. Denna provtagning visar att miljöprövningsdelegationens villkor skulle ha innehållits men det är oklart i vilken mån lakvatten ingår eftersom dikena vid denna tid var kulverterade. Ett mer omfattande underlag, som skulle visa normala variationer och halter vid högflöden och ge möjlighet till medelvärdesbildning samt medge beräkningar av utsläppt mängd föroreningar per år har inte presenterats. BD har dock angett att halterna vid fullt utnyttjande av det överklagade tillståndet skulle vara oförändrade mot idag.

När det gäller material för att bedöma grundvattenpåverkan finns resultat från tre grundvattenrör redovisade, rör A och C från år 2014 och rör B och C från år 2018. De senare är placerade på ett sådant avstånd från deponin och i sådan riktning i förhållande till grundvattnets bedömda flödesriktning att det är tveksamt om prover från dessa går att lägga till grund för en bedömning av hur verksamheten påverkar grundvattnet. Det provtagningsrör som är mest relevant för bedömningen – rör A –

ligger enligt bygg- och miljönämnden numera under deponimassorna. Provtaget år 2014 i rör A uppvisar halter av fosfor, bly och arsenik som jämfört med SGU:s grundvattenvärden är att bedöma som förhöjda, även jämfört med vad SGU benämner ”mycket hög halt”. Vid samma tillfälle mättes halterna i rör C, beläget på längre avstånd från den befintliga deponin varvid förhöjda halter av fosfor och arsenik uppmättes. Uppföljande mätning gjordes 2018 och då i rör B och C. Därvid uppmättes värden över SGU:s gräns för ”mycket hög halt” för turbiditet, COD, nitrit, ammonium, totalkväve, järn och mangan.

Redovisningen avseende såväl yt- som grundvatten ger klara indikationer på att förorenat vatten läcker ut från den pågående verksamheten. Att de förorenande ämnena skulle komma från annat håll framstår inte som sannolikt. Eftersom provtagningarna är bristfälliga både när det gäller omfattning och grundvattenrörens placering är en annan slutsats att sökanden inte har redovisat ett tillräckligt underlag för att vare sig han eller domstolen ska kunna bedöma fullt ut hur verksamheten påverkar omgivningen när det gäller föroreningar till vatten från den befintliga deponin. Under sådana förhållanden behöver sökanden visa att systemet för att hantera dag- och lakvatten från deponin är robust och långsiktigt hållbart och inte medför oacceptabla risker för omgivningen.

Möjligheten att vidta skyddsåtgärder och skydda omgivningen från negativ påverkan från lakvattnet

Med den valda konstruktionen finns inte några möjligheter för sökanden att samla upp, behandla och kontrollera föroreningar i lakvattnet eller dagvattnet från deponin separat från ”skogsvattnet”. Det går därmed inte att föreskriva ändamålsenliga villkor för utsläpp av föroreningar i vattnet från verksamheten, vare sig till halt eller mängd. Inte heller kan avgöras vad som skulle vara bästa möjliga teknik, då en förutsättning för det är att förorenat vatten från verksamheten kan behandlas innan det blandas med av deponin opåverkat vatten. Det går heller inte att dra några slutsatser om verksamhetens påverkan på vattenkvaliteten i sjön Lommaren. Kraven i 19–21 §§ i förordningen (2001:512) om deponering av avfall, om att allt lakvatten efter driftfasen och ej uppsamlat lakvatten under driftfasen ska passera genom en geologisk barriär, är inte heller uppfyllda.

Det är också tydligt att en långsiktigt hållbar separat hantering av ”skogsvattnet” inte är möjlig med den ansökta verksamhetens utformning. Sökanden har som framgått tidigare flera gånger under målets handläggning ändrat uppgifter om huruvida ”skogsvattnet” ska ledas i kulvert eller i öppet dike genom verksamhetsområdet. Han har slutligen redovisat att han inte kan se några andra möjligheter att bortleda detta vatten i ”det södra diket” än genom den planerade deponin. Den valda lokaliseringen förutsätter en möjlighet att det naturliga ”skogsvattnet” kan passera i stort sett opåverkat i sin naturliga sträckning till grannarnas, klagandenas, dammar och vidare ut i sjön. Även om ansökan vad avser deponering endast omfattar inerta massor visar provtagningarna vid deponin att risk för föroreningar inte kan uteslutas. Deponin behöver därför konstrueras utifrån de riskerna.

De tydliga svårigheterna i hanteringen av det naturliga ”skogsvattnet” visar att den valda lokaliseringen är olämplig och riskerar att medföra en otillåten påverkan på omgivningen genom förorening av vatten. Sökanden har inte förmått visa att det finns tillräckliga skyddsåtgärder, begränsningar eller försiktighetsmått som skulle kunna vidtas för att skydda omgivningen från de risker för vattenförorening som verksamheten medför. Bristerna i den ansökta verksamheten har här beskrivits utförligt i förhållande till ”det södra diket”. Liknande svårigheter kommer med den valda konstruktionen av deponin att gälla även vid ”det norra diket”. Redan på grund av deponins lokalisering och utformning som medför risker för vattenförorening ska ansökan avslås.

Buller och trafik

Även när det gäller frågan om buller och tillfartsvägar finns invändningar som förstärker domstolens uppfattning att Nodstatippen inte är lämpligt lokaliserad. Det har i Mark- och miljööverdomstolen framkommit att det i ansökan inte har tagits hänsyn till buller för närboende vid väg 990 från transporter till och från deponin. Sökanden har här inkommit med en ny utredning avseende bullernivåerna längs vägen, som visar höga maximala ljudnivåer och kraftigt ökande antal lastbilspassager. Sökanden har åtagit sig att bygga bullerplank för de mest utsatta fastigheterna om de berörda fastighetsägarna begär det. Sådana åtaganden torde dock inte kunna kompensera de omfattande störningar både i form av försämrad trafiksäkerhet och buller som den

ansökta verksamheten skulle medföra. Följdverksamhet av denna omfattning bör utifrån tillräckligt underlag prövas tillsammans med den övriga verksamheten.

Tidigare överskridanden av tillståndet

Till ovan redovisade invändningar mot ansökan tillkommer att det genom de uppgifter som såväl klagandena som länsstyrelsen och bygg- och miljönämnden lämnat har framkommit att det befintliga tillståndet har överskridits avseende såväl mängden deponerade massor som antalet transporter vilket också föranlett åtgärder från tillsynsmyndigheten. Överskridandena har varit betydande i mängd och dessutom upprepats och ger intryck av att sökanden inte har kontroll över sin verksamhet. Att underlåta att följa sina skyldigheter enligt tidigare tillstånd kan som anges i mark- och miljödomstolens dom enligt 16 kap. 6 § miljöbalken medföra att tillstånd vägras. I detta fall finns det inte skäl att pröva vad tidigare underlåtelse bör medföra eftersom ansökan, som framgått, ska avslås av andra skäl.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis är det således inte visat att den sökta verksamheten är lokaliserad och kan utformas på ett sådant sätt att den med lämpliga skyddsåtgärder, begränsningar eller försiktighetsmått kan bedrivas utan att skador eller olägenheter på omgivningen uppkommer. Ansökan ska därför avslås.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg, Roger Wikström, referent, och Ingrid Åhman samt tekniska rådet Kerstin Gustafsson.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-06-21
meddelad i
Nacka strand

Mål nr M 7120-17

PARTER

Klagande

1. NE

2. MÅ

3. AF

4. JH

5. AV

6. AK

7. JL

8. GK

9. JK

10. KL

11. RL

Dok.Id 543785

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00–16:30

12. FL

13. MO

14. LL

15. ML

16. MM

17. BO

18. KO

19. PS

Motparter

1. BD

Ombud: EM
Svensk Ekologikonsult AB

2. Länsstyrelsen i Stockholms län, Miljöprövningsdelegationen

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2017-10-23 i ärende nr 5511-29679-2015,
se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd till anläggning för deponering av inert avfall och återvinningsverksamhet m.m. på XX Norrtälje kommun

---

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.
  2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.
-

BAKGRUND

BD har ansökt om tillstånd till fortsatt och utökad drift av anläggning för deponering och återvinning av inert avfall samt mellanlagring av annat avfall än farligt avfall inom del av XX Norrtälje kommun. Den tidigare verksamheten på fastigheten omfattas av tillstånd enligt miljöbalken för deponering och återvinning av inert avfall meddelat av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län (miljöprövningsdelegationen) den 8 december 2009, dnr. 5511-2006-11030. Det befintliga tillståndet gäller till den 31 december 2024. Tillståndet medger införsel av totalt 750 000 ton inert avfall samt årlig införsel av maximalt 10 000 ton inerta schaktmassor för sortering och återvinning.

Miljöprövningsdelegationen gav i det nu överklagade beslutet tillstånd till anläggning för deponering, återvinning samt mellanlagring av avfall på fastigheten XX Norrtälje kommun. Miljöprövningsdelegationen godkände också den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Tillståndet gäller till och med den 31 oktober 2037 och omfattar följande:

- deponering av totalt 4 miljoner ton inert avfall,
- införsel av maximalt 500 000 ton avfall, rundved och träflis per år,
- sortering och krossning av avfall,
- mellanlagring av rundved, skogsavfall och träflis,
- användning av avfall för anläggningsändamål vid anläggande av bullervall samt
- mellanlagring av annat avfall än farligt avfall inom område benämnd "yta för återvinning" på verksamhetskartan.

Tillståndet omfattar därutöver införsel och uppläggning av maximalt 500 ton snö per år.

Tillståndet förenades med tjugoen villkor.

Miljöprövningsdelegationens beslut har överklagats av NE, MÅ, AF, JH, AV, AK, Johan

Lindqvist, GK, JK, KL, RL, FL, MO, LL, ML, MM, BO, KO och PS.

YRKANDEN

NE, MÅ, AF, JH, AV, AK, JL, GK, JK, KL, RL, FL, MO, LL, ML, MM, BO, KO och PS har, som det får förstås, yrkat att det av miljöprövnings-delegationen lämnade tillståndet för utökad verksamhet på fastigheten XX ska upphävas.

BO och KO har, som mark- och miljödomstolen förstår dem, också yrkat att det ska hållas syn på platsen.

RL och KL har som, mark- och miljödomstolen förstår dem, även yrkat att det lämnade tillståndet ska förenas med ett villkor om att det ska byggas en av- och påfart från E 18 direkt till verksamhetsområdet.

BD har, som det får förstås, motsatt sig ändring av beslutet.

UTVECKLING AV TALAN

FL, MO, PS, ML, LL, BO, KO, RL, KL, MM, AF, JL, AK, GK, JK, NE, MÅ, JH och AV har till stöd för sin talan anfört att den ökade mängden transporter som den ansökta utökade verksamheten kommer medföra längs väg 990 innebär en trafikfara. I samband med detta har de framhållit sammanfattningsvis följande omständigheter.

Roslagskrossen, som också bedriver tippverksamhet i området, fick förra året tillstånd att utöka sin verksamhet. Detta har medfört en mycket kraftig ökning av trafiken längs väg 990. Det nu överklagade tillståndet skulle innebära att det sammanlagt kommer att passera över 120 tunga transporter per dag på väg 990, enkel väg, vilket skulle utgöra en stor trafikfara. Väg 990 är för smal för den tunga trafik som använder vägen och vägens dåliga kvalitet gör att lastbilarna gungar fram och tillbaka på vägen. Eftersom det inte finns någon trottoar eller gång- och cykelbana medför den tunga trafiken därför att det blir farligt att gå och cykla längs vägen. Med anledning av den tunga trafiken upplever de som pendlar också att det inte känns tryggt att promenera längs med vägen till eller stå och vänta vid busshållplatsen. Väg 990 måste därför förbättras och breddas för att klara av den mängd tunga transporter som det ansökta tillståndet innebär.

FL och MO har för egen del också anfört sammanfattningsvis följande.

Den tunga trafiken förstör vägrenen och bidrar med mycket grus och smuts. Verksamheten medför också föroreningar och en högre bullernivå. De villkor som har beslutats kommer inte lösa problemen som de som närboende upplever till följd av Nodstatippens verksamhet. För att Nodstatippen ska kunna bedriva sin verksamhet i den utsträckning de önskar måste det byggas en ny påfart direkt från E 18.

PS har för egen del också anfört sammanfattningsvis följande.

Verksamhetsutövaren, BD, har tidigare brutit mot det gällande tillståndet för verksamheten. Det gällande tillståndet avser max 5–10 lastbilstransporter per arbetsdag. Under 2016 genomfördes emellertid i snitt 63 lastbilstransporter per dag. Hon har bett Bygg- och Miljökontoret i Norrtälje att polisanmäla detta och har även gjort en egen polisanmälan om miljöbrott. Av verksamhetsutövarens inlägga i målet framgår att överträdelserna avseende mängden trafikrörelser har fortsatt.

För villkor 5 och 6 i det överklagade tillståndet är verksamhetsutövaren beroende av Trafikverket, som i sitt yttrande har meddelat att de inte har några planer på att bygga ut väg 990. Det ifrågasätts därför hur sökanden ska kunna verka för att trafiksäkerhetshöjande åtgärder ska vidtas på vägen när Trafikverket uttryckt att de inte är intresserade av att vidta några förbättringsåtgärder. Det ifrågasätts också hur det ska kunna säkerställas att säkerhetshöjande åtgärder vidtas och vem som ska säkerställa detta.

Norrtäljes Bygg- och miljönämnd har också ifrågasatt om det är försvarbart att utöka deponiverksamheten på Frötuna Nodsta 11:1 eftersom en likvärdig deponi har fått tillstånd vid Sika industriområde, som ligger några kilometer bort. Hon saknar också ett bemötande av hennes yttrande avseende att väg 990 tas upp som ett utvecklingsstråk för bostäder i den gällande översiktsplanen för Norrtälje kommun.

ML och LL har för egen del också anfört sammanfattningsvis följande.

Det vatten som finns uppströms, väster om Nodstatippen, gick tidigare i ett öppet vattendrag och vidare ned till dammar på Frötuna Nodsta 1:10. Numera är Nodstatippen emellertid så stor att den går över den öppna vattenförbindelsen. Verksamhetsutövaren har tidigare lagt en kulvert på platsen och tippat nu massor över denna. Den aktuella kulverten är emellertid underdimensionerad och slarvigt utförd. Kulverten har också kollapsat vid minst ett tillfälle, vilket medförde att det blev översvämningar. De anser att de ska ha rätt att ta del av dokumentation, ritningar m.m. som visar hur dräneringen är utförd och vem som är ansvarig. Ingen ytterligare tippning bör få ske så länge det inte är säkerställt att vattnet kan rinna fritt.

De är också mycket oroade över vattenkvaliteten och slamföroreningar. Den inplanterade fisken i dammarna har dött och de kräftor som finns i dammarna växer inte längre bra och har slutat fortplanta sig. De anser att verksamhetsutövaren ska

åtgärda de skador som verksamheten orsakat på kräft- och fiskdammarna nedströms deponin.

Nodstatippen har tidigare drivits med ett tillstånd som tillåter upp till tio lastbilar per dag längs väg 990. Verksamhetsutövaren har emellertid tidvis kört med upp till 200 fordon per dag. De har också lämnat in en anmälan om nedskräpning till kommunen avseende Zitas verksamhet. Nedskräpningen har emellertid fortsatt på samma sätt och ingen uppstädning har skett efter anmälan. Den tillståndssökta flisverksamheten har startat innan det utökade tillståndet vunnit laga kraft.

De motsätter sig all tippverksamhet, sopsortering samt sten- och fliskross då sådana verksamheter redan finns i närområdet på platser med betydligt bättre tillfartsvägar än väg 990. De ifrågasätter även om det är klokt att placera tippen på en plats där tunga lastbilar kör 8–10 mil för att göra sig av med sin last av jord och sten.

BO och KO har för egen del också anfört sammanfattningsvis följande.

Verksamhetsutövaren har tidigare överträtt det befintliga tillståndet avseende maximalt antal transporter per dag till verksamheten.

Lastbilarna förstör vägen och de har på flera ställen sett hjulspår från lastbilar i grussträngen mellan diket och asfaltsbeläggningen. På grund av lastbilarnas höga hastighet orsakar de också mycket buller när de kör över groparna på vägen. De anser att det ska göras ett besök på platsen i dagsljus för att se att vägen inte håller tillräckligt hög standard och inte är tillräckligt bred.

De villkor som har ställts upp om asfaltering och hjultvätt är ett steg i rätt riktning. Lastbilarna har emellertid tidigare även spillt ut jord och lera på vägen från inkommande laster, vilket orsakat att både vägen, soptunnor och brevlådor har blivit nedsmutsade av lerliknande material.

De anser att trafiken bör ledas förbi Frötuna kyrka istället för längs den nuvarande sträckningen eftersom betydligt färre personer störs om endast en kortare sträcka av väg 990 används. Den vägen skulle inte heller bli väsentligt mycket längre än den nuvarande vägen.

RL och KL har för egen del också anfört sammanfattningsvis följande.

På grund av störningarna från trafiken anser de att det ska byggas en av- och påfart från motorvägen. Detta vore en bra lösning för att begränsa mängden tung trafik längs väg 990 då Trafikverket inte har för avsikt att bygga om eller bygga ut väg 990.

MM och AF har för egen del också anfört sammanfattningsvis följande.

Det nuvarande tillståndet som tillåter 10 transporter/dag är fullt tillräckligt eftersom verksamhetsutövaren ändå inte följer tillståndet. De vill att alternativa vägar till verksamheten används. Det finns flera möjligheter till sådana alternativa vägar till verksamheten och det är verksamhetsutövarens sak att finansiera det.

JL, AK, GK, JK, NE, MÅ, JH och AV har för egen del också anfört sammanfattningsvis följande.

Ur miljösynpunkt är det inte rätt att transportera tippmassor från Stockholm till Norrtälje med bil.

Vid regn och snö medför transporterna till tippen att det blir stora mängder lera, sten och grus på väg 990. På grund av detta blev skyltar och brevlådor helt nedsmutsade längs vägen under vintern 2016–2017. Vid en passage förbi

Nodstatippens infart blir bilen också helt nedsmutsad och möten på vägen innebär en stor risk för stenskott.

BD har i ett bemötande av överklagandena anfört i huvudsak följande.

Det stämmer att väg 990 trafikeras av en betydande mängd tung trafik. Det är dock inte bara trafik till och från Nodstatippen som trafikerar det aktuella vägen. Även Suez (före detta Sita) och Roslagskrossen använder vägen för transporter till och från sina verksamheter. Sammantaget medför de två andra verksamheterna en total trafikbelastning om cirka 165 fordon per dag. Därutöver finns det även annan tung trafik som trafikerar den aktuella vägsträckan.

I det överklagade tillståndet beräknas verksamheten generera i genomsnitt 130 transportrörelser per dag vid maximal drifttakt. Denna omfattning har samrått med Trafikverket och bedömts vara godtagbar av länsstyrelsen. Ökningen av trafiken kommer att åtföljas av en rad åtgärder som syftar till att förbättra trafiksäkerheten. Bl.a. kommer vägen mellan tippen och väg 990 att asfalteras i samband med att det nya tillståndet tas i anspråk. Dessutom kommer samtliga bilar att passera en färst och ett vattenbad innan de lämnar verksamhetsområdet. Tillståndet innebär också krav på förbättrad trafikplanering som syftar till att sprida trafiken för att minska störningen vid enskilda punkter/fastigheter. Inkommande trafik ska angöra området öster ifrån medan utgående ska åka västerut på väg 990.

I samband med att underlaget till tillståndsansökan togs fram har det diskuterats huruvida det finns möjlighet att etablera alternativa transportvägar i form av direkta på- och avfartsramper till E 18. Det har dock bedömts orealistiskt.

Ett dike som gick genom deponiområdet har kulverterats eftersom deponimassor regelbundet rasade ned i diket, vilket ökade risken för igensättning. Den kulvert som har lagts ned är cirka 350 m lång och ansluter till en kulvert som länge funnits under hanteringsytan i verksamhetsområdets östra del. Kulverten består av ett helgjutet rör med svetsade fogar som har en kapacitet som ligger cirka 20 ggr över

medelvattenflödet i vattendraget. Det enda vatten som ska passera röret är det som kommer från skogsområdet väster om deponin. Vatten från själva deponiområdet ska samlas upp i verksamhetens dagvattensystem och ledas till dagvattendammen. Kulverten bedöms ha en tillräcklig kapacitet för att säkerställa att skogsområdet i väster inte försumpas.

Alla deponimassor som ankommer Nodstatippen ska ha genomgått grundläggande karakterisering. Vid tveksamheter ska provresultat utvärderas av en extern konsult innan de tas emot. Det genomförs också löpande provtagningar på bl.a. yt- och dagvatten inom ramen för egenkontrollprogrammet. Dessa kontrollprov har inte påvisat högre föroreningsinnehåll än det befintliga tillståndet medger och provtagningarna av det utgående ytvattnet visar på likartade nivåer av analyserade föroreningar som vid den kontrollpunkt som ligger uppströms verksamheten. Detta indikerar att avfallet som tas emot vid anläggningen inte överskrider de gränsvärden som finns för verksamheten och att verksamheten inte medför mätbar förorening av avrinnande vatten. I enlighet med vad som anges i villkoren för det nya tillståndet ska också två sedimentationsdammar försedda med oljeavskiljande utrustning etableras. I och med att dagvattensystemet byggs ut kan reningen således förväntas förbättras ytterligare.

DOMSKÄL

Syn

Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska mark- och miljödomstolen hålla syn på stället om det behövs. Av förarbetena framgår att bedömningen av om syn behöver hållas får utgå från målets beskaffenhet och de utredningsåtgärder som vidtagits i målet i övrigt, se prop. 2009/10:215, s. 204.

Mark- och miljödomstolen anser att den befintliga utredningen i målet är tillräcklig för att bedöma de i målet aktuella frågorna. Med hänsyn till målets beskaffenhet och det material som finns tillgängligt anser mark- och miljödomstolen därför att syn på stället inte behövs. Yrkandet om syn ska därför avslås.

Prövningen i sak*Överträdelse av villkor i tidigare tillstånd*

Av 16 kap. 6 § miljöbalken framgår att tillstånd kan nekas en verksamhetsutövare som inte har fullgjort sina skyldigheter enligt tidigare tillstånd.

Av handlingarna i målet framgår att verksamhetsutövaren inte har följt villkoren i det befintliga tillståndet såvitt avser det dagliga antalet transporter till och från verksamheten. Detta har föranlett tillsynsmyndigheten att utfärda ett föreläggande om att verksamhetsutövaren ska bedriva verksamheten i enlighet med de villkor som gäller för tillståndet och vad som angetts i tillståndsansökan. Mark- och miljödomstolen anser att den överträdelse av det befintliga tillståndet som har skett inte är av sådan karaktär att det på den grunden finns skäl att neka ansökan om tillstånd till utökad verksamhet. Eventuella villkorsöverträdelser får hanteras inom ramen för miljöbalkens sanktionssystem.

Verksamhetsutövarens förutsättningar att följa de krav som ställs upp i villkoren i tillståndet

Det har anförts att verksamhetsutövaren är beroende av Trafikverket för att uppfylla villkor 5 och 6 i tillståndet och att verksamhetsutövaren därför inte kan säkerställa att trafiksäkerhetshöjande åtgärder vidtas. Domstolen konstaterar att det av villkor 5 framgår att sökanden i samråd med Trafikverket och företrädare för närliggande miljöfarlig verksamhet som genererar tunga materialtransporter längs väg 990, ska utreda och verka för att åtgärder vidtas för att öka trafiksäkerheten för gående och cyklister vid utsatta vägvsnitt. Villkoret innebär inte att verksamhetsutövaren är skyldig att säkerställa att trafiksäkerhetshöjande åtgärder vidtas av Trafikverket. Även om Trafikverket har uttryckt att man för närvarande inte planerar att bygga ut väg 990 finns det inget som hindrar att verksamhetsutövaren för en dialog med Trafikverket och verkar för att åtgärder vidtas. Verksamhetsutövaren har därför faktiskt och rättsligt möjlighet att följa kravet i villkor 5. Det föreligger inte heller något hinder för verksamhetsutövaren att vidta de åtgärder som föreskrivs i villkor 6 i tillståndet. Det finns därför inte skäl för mark- och miljödomstolen att upphäva det

lämnade tillståndet med anledning av vad som har anförts om att verksamhetsutövaren inte har möjlighet att följa villkor 5 och 6. Det finns inte heller skäl att ändra de aktuella villkoren.

Påverkan på vattendrag och dammar i närområdet

Det har anförts att verksamhetsutövaren har utfört en bristfällig kulvertering av ett vattendrag som går genom deponin samt att verksamheten har orsakat slamföroreningar och försämrad vattenkvalitet i dammar som finns nedströms verksamhetsområdet, vilket medfört att fisk och kräftor som lever i dammarna tagit skada.

Av villkor 14 i tillståndet framgår bl.a. att dag- och lakvatten från verksamhetsområdet ska samlas upp i dikessystem och avledas till sedimentationsdammar med oljeavskiljande anordningar med efterföljande översilningsytor innan det leds ut till befintligt dikessystem och recipient. Av villkor 15 framgår vidare att det ska genomföras regelbundna kontroller av det utgående vattnet från sedimentationsdammarna. Det har också uppställts krav på att halterna av flera ämnen, bl.a. bly, zink, kvicksilver och fosfor, i det utgående vattnet som årsmedelvärde måste understiga vissa fastställda nivåer. Tillsynsmyndigheten har vidare genom delegation getts möjlighet att meddela ytterligare villkor avseende bl.a. sedimentationsdammarnas och översilningsytornas utformning samt försiktighetsåtgärder relaterade till dessa.

Med hänsyn till de skyddsåtgärder som ska vidtas bedömer mark- och miljödomstolen att det inte finns någon risk för att den ansökta verksamheten medför sådan negativ påverkan på ytvattnet nedströms verksamheten att ansökan bör avslås på den grunden. De föreskrivna villkoren, i kombination med delegationen till tillsynsmyndigheten, är således tillräckliga för att tillgodose de miljökrav som kan ställas i fråga om hanteringen av lak- och dagvattnet från verksamhetsområdet.

Av handlingarna framgår att det finns ett dike som går genom det aktuella verksamhetsområdet. Detta dike avvattnar området väster om verksamhetsområdet för den ansökta verksamheten inom det södra av de två avrinningsområden som verksamhetsområdet är uppdelat på. Diket avrinner mot fastigheten YY och sedan vidare ned till sjön Lommaren. Verksamhetsutövaren har sedan tidigare fyllt ut och kulverterat delar av det aktuella diket. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår också att det till följd av den ansökta utökade verksamheten kan bli nödvändigt att leda om och kulvertera diket ytterligare. Mark- och miljödomstolen bedömer att såväl den redan utförda utfyllnaden och kulverteringen som en eventuell framtida omledning och kulvertering av diket utgör tillståndspliktig vattenverksamhet. För att genomföra åtgärderna krävs således en förprovning enligt bestämmelserna i 11 kap. miljöbalken. Det åligger BD att, i egenskap av verksamhetsutövare, se till att det för verksamheten finns de tillstånd som krävs.

Den aktuella tillståndsansökan innefattar inte någon ansökan om tillstånd till vattenverksamhet. Det tillstånd som getts innebär inte heller att verksamhetsutövaren får tillstånd till vattenverksamhet för att fylla ut, kulvertera eller leda om avvattningsdiket som går genom verksamhetsområdet. Frågan om tillstånd till vattenverksamhet faller därför utanför provningen i det här målet. Mark- och miljödomstolen bedömer dock att ett sådant tillstånd inte är en förutsättning för att den ansökta verksamheten ska kunna bedrivas. Det finns således inte skäl att upphäva tillståndsbeslutet med anledning av att det saknas tillstånd till vattenverksamhet avseende att fylla ut, kulvertera eller leda om avvattningsdiket som går genom verksamhetsområdet.

Verksamhetens lokalisering

Prövningen enligt miljöbalken ska vara konkurrensneutral och någon behovsprövning eller företagsekonomisk bedömning av den sökta verksamheten ska normalt inte ske (se exempelvis Mark- och miljööverdomstolens dom den 21 december 2011 i mål M 4359-11).

Det aktuella området är sedan tidigare ianspråktaget för deponi- och återvinningsverksamhet. Verksamheten ligger i ett område som i översiktsplanen för Norrtälje markerats som ett utvecklingsstråk med goda pendlingsmöjligheter. Det framgår emellertid inte att det har gjorts någon särskild prövning avseende just det aktuella området, utan markeringen har använts för samtliga områden i närheten av de större vägarna i kommunen. Av översiktsplanen framgår inte heller att det skulle finnas några mer konkreta planer för utveckling av just det aktuella området kring Nodsta. Mark- och miljödomstolen anser därför att det inte har framkommit att lokaliseringen av den aktuella verksamheten skulle vara olämplig med hänsyn till kommunens planer för området som de redovisats i översiktsplanen.

Inte heller i övrigt har det framkommit några omständigheter som gör att den aktuella platsen för verksamheten inte uppfyller kravet på en lämplig lokalisering i 2 kap. 6 § miljöbalken. Det finns därför inte skäl att upphäva det lämnade tillståndet med anledning av vad som har anförts avseende att verksamhetens lokalisering inte är lämplig.

Störningar på grund av trafiken på väg 990

De klagande har anfört att den ökning av den tunga trafiken som den ansökta utökade verksamheten ger upphov till längs väg 990 kommer utgöra en trafikfara för gående och cyklister samt att transporterna smutsar ned längs vägen. Det har framhållits att vägen är för smal och inte är anpassad för den mängd tunga transporter som den används för i dagsläget samt att det saknas trottoar och gång- och cykelbana.

Det överklagade tillståndet innebär en maximal införsel av 500 000 ton avfall, rundved och träflis per år per år. Av tillståndsansökan framgår att detta beräknas motsvara 67 transporter per dag enkel väg baserat på 250 arbetsdagar per år och en medellast på 30 ton per transport. Därutöver förväntas även en viss ökning av trafikflödet på grund av att tillståndet också ger utrymme för en ökad återvinningsverksamhet.

Verksamhetsutövaren har åtagit sig att kräva att transporter med fulla lass går via väg 990 österifrån medan tomma lass och returlass från återvinningsverksamheten ska köra längs väg 990 västerut. Därigenom kommer störningen från transporterna spridas så att varje transport endast passerar enskilda fastigheter vid ett tillfälle. Antalet passerande tunga transporter vid varje punkt längs den aktuella sträckan på väg 990 skulle då öka med cirka en transport var tionde minut.

Trafikverket har yttrat sig avseende det överklagade tillståndet både i samband med samrådet och vid miljöprövningsdelegationens prövning av ärendet. Av yttrandena framgår inte att Trafikverket bedömer att den ökning av trafiken längs väg 990 som den ansökta utökade verksamheten ger upphov till utgör en trafikfara. Inte heller i övrigt har Trafikverket framfört någon invändning mot ansökan. Frågor som rör trafiksäkerhet kan enligt mark- och miljödomstolen bäst bedömas av Trafikverket. Mark- och miljödomstolen fäster därför särskild vikt vid Trafikverkets yttranden vid bedömningen av den ansökta verksamhetens inverkan på trafiksäkerheten.

Väg 990 är en landsväg och det är således naturligt att det förekommer tung trafik längs vägen. Såsom redan konstaterats har Trafikverket inte framfört några invändningar mot den ökning av trafiken som den ansökta verksamheten ger upphov till. I det lämnade tillståndet har det också ställts upp villkor som innebär att verksamhetsutövaren är skyldig att utreda och verka för att förbättra trafiksäkerheten längs väg 990. Mot bakgrund av detta anser mark- och miljödomstolen, även med beaktande av den tunga trafik från kringliggande verksamheter som sedan tidigare trafikerar väg 990, att en ökning av den tunga trafiken med cirka ett fordon var tionde minut under de tider på dygnet den ansökta verksamheten är igång inte får sådan påverkan på trafiksäkerheten att verksamheten inte kan tillåtas.

Som villkor för det överklagade tillståndet har miljöprövningsdelegationen vidare föreskrivit att tillfartsvägen från verksamhetsområdet till väg 990 ska vara asfalterad och att utfarten från deponin ska vara försedd med en färst och ett vattenbad för att minska nedsmutsningen av vägen. Mark- och miljödomstolen

bedömer att dessa villkor är tillräckliga för att begränsa nedsmutsningen till följd av transporter till och från den ansökta utökade verksamheten längs väg 990 till en godtagbar nivå.

Inte heller i övrigt har det framkommit några omständigheter som gör att störningarna för omgivningen till följd av den av trafikökning längs väg 990 som den ansökta verksamheten ger upphov till kan befaras bli så stora att verksamheten inte kan tillåtas. Det finns inte heller skäl att ställa upp ytterligare villkor i denna del.

Överklagandet i den del det avser yrkandet om att tillståndet ska förenas med ett villkor om att anlägga en på- och avfart från E 18 till verksamheten ska därför avslås. Mark- och miljödomstolen anser dock att det, med beaktande av avståndet mellan verksamheten och E 18, kan finnas anledning att närmare överväga lämpligheten i att styra trafiken till att köra längs väg 990 västerut på vägen från verksamheten. Inom ramen för den utredning som ska göras enligt villkor 5 finns det därför skäl att utreda hur trafiken ska styras för att medföra minsta möjliga störning för omgivningen.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen bedömer att det inte heller i övrigt finns några hinder mot att tillåta den ansökta verksamheten och kommer därför fram till att miljöprövningsdelegationen har haft fog för att ge tillstånd till anläggning för deponering, återvinning samt mellanlagring av avfall på fastigheten XX Norrtälje kommun med de villkor som angetts i det överklagade beslutet. Vad klagandena har anfört medför inte någon annan bedömning. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 12 juli 2018.

Åsa Marklund Andersson

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har rådmannen Åsa Marklund Andersson, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand samt de särskilda ledamöterna Carl-Lennart Åstedt och Lars Strömberg deltagit. Beredningsjuristen Emil Carlborg har föredragit målet.